

Scenariusz Krytyczna analiza informacji o klimacie

Grupa docelowa:
uczniowie II klasy szkoły ponadpodstawowej.

Czas zajęć:

40 minut

Cel lekcji:

Wiedza / zdolności intelektualne:

- uczniowie potrafią wytłumaczyć następujące pojęcia: zmiana klimatu, krytyczne myślenie;
- uczniowie rozumieją ciąg przyczynowo-skutkowy dotyczący wpływu kryzysu klimatycznego na człowieka;
- uczniowie potrafią omówić tematykę krytycznego podejścia do informacji.

Umiejętności:

- uczniowie potrafią znaleźć i zrozumieć materiały źródłowe dotyczące kryzysu klimatycznego;
- uczniowie potrafią formułować wypowiedź opartą na materiale źródłowym, własnych przekonaniach i refleksjach oraz dyskutować na wybrany temat;
- uczniowie potrafią analizować przekazywane informacje pod względem ich wiarygodności.

Postawy:

- uczniowie rozumieją, jaki wpływ mają zmiany klimatyczne na informacje pojawiające się w sieci;
- uczniowie rozwijają samoświadomość zagrożeń związanych z brakiem krytycznego myślenia i dezinformacją.

Szczegółowe cele kształcenia:

- zrozumienie wpływu zmian klimatycznych na człowieka;
- zrozumienie roli informacji o klimacie i poznanie narzędzi pomocnych w analizie i interpretacji;
- prezentowanie własnych wniosków dotyczących zagadnienia klimatu;
- rozwój kompetencji cyfrowych (w przypadku scenariusza z wykorzystaniem aplikacji).

Metody pracy:

praca indywidualna
oparta o aplikacje
cyfrowe

dyskusja

praca w grupach

analiza materiałów
na podstawie testu
CRAAP (praca
grupowa)

Materiały:

laptop z dostępem
do Internetu,
rzutnik, smartfony
uczniów
z dostępem do
Internetu,

aplikacja:
mentimeter.com.

Wielkość grupy:

około 30 osób

Przebieg zajęć:

GŁÓWNE DZIAŁANIE

„Krytyczne myślenie zawsze w cenie”

Mentimeter.com to strona umożliwiająca tworzenie prezentacji z ankietami, quizami czy chmurami tagów.

W jaki sposób nauczyciel powinien przygotować aplikacje?

Wchodzimy na stronę <https://www.mentimeter.com> i rejestrujemy się, klikając SIGN UP. Możemy się zarejestrować za pomocą konta na Facebooku, Google albo adresu mailowego. Następnie tworzymy hasło, podajemy imię i nazwisko i klikamy SIGN UP.

W jaki sposób uczniowie mogą korzystać podczas z aplikacji lekcji?

Każdy uczeń powinien wejść na stronę www.menti.com lub skorzystać z bezpłatnej aplikacji na urządzenia mobilne Mentimeter i wpisać kod, który pojawia się na górze prezentacji. Po wpisaniu kodu każdy z uczniów rozpoczyna wpisywanie swoich odpowiedzi

Zajęcia można realizować również w tradycyjny sposób, używając kartek. Nauczyciel powinien wtedy napisać hasło i poprosić uczniów, żeby to samo, co robią z wykorzystaniem narzędzi internetowych, zrobili na kartkach.

Krok 1 (ok. 15 min)

Nauczyciel prosi uczniów o otwarcie strony www.menti.com lub skorzystanie z bezpłatnej aplikacji na urządzenia mobilne Mentimeter. Wcześniej przygotowuje aplikację, wpisując hasło: ZMIANY KLIMATU. Do tego hasła uczniowie będą mogli dopisywać skojarzenia oparte na zasłyszanych w ostatnim czasie informacjach, tworząc mapę myśli.

Pytanie do uczniów: Jakie informacje dotyczące zmian klimatu słyszeli/czytali w ostatnim miesiącu?

Następnie nauczyciel prosi uczniów o zapisanie swoich pierwszych skojarzeń/informacji/newsów w aplikacji.

Pytania nauczyciela po wpisaniu skojarzeń przez uczniów:

Co możecie powiedzieć o wyniku waszej pracy?

Skąd brały się wasze informacje? Jakie są ich źródła?

Czy coś was zdziwiło i/lub zaskoczyło? Co i Dlaczego?

Czy dostrzegacie jakieś prawidłowości w waszych skojarzeniach? Jakie?

UWAGA:

Podczas analizy mapy skojarzeń wspomniane zostaną różne źródła informacji, a wśród nich Internet. Zapytaj, czy zapoznając się z informacjami związanymi ze zmianą klimatu, uczniowie zastanawiają się nad ich prawdziwością.

UWAGA:

Szczególnie ważne jest zachęcić uczniów do odpowiedzi na pytania, skąd wzięły się ich skojarzenia, jakie są źródła, skąd czerpią informacje. Czy uczniowie korzystają z jakichś stron internetowych / aplikacji? Może śledzą jakichś aktywistów klimatycznych czy osoby zaangażowane w walkę o klimat?

Krok 2 (ok 20-25 min)

Nauczyciel losowo prosi pary / mniejsze grupy uczniów o wskazanie ostatniej informacji na temat zmian klimatu, z jaką się spotkali w sieci, oraz o sprawdzenie podanych informacji pod kątem pytań wskazanych w załączniku (Załącznik 1. Test CRAAP). Uczniowie mają za zadanie zapisywać wnioski związane z danym źródłem informacji oraz wskazywać na najważniejsze ich zdaniem cechy. Para uczniów / mniejsza grupa powinna zostać powiadomiona, że zostanie poproszona o zaprezentowanie rezultatów (maksymalnie minuta na grupę).

Test CRAAP

Test CRAAP jest narzędziem, które każda osoba może wykorzystać do przyjrzenia się wybranej informacji, zwłaszcza kiedy wątpi w jej prawdziwość. Im więcej razy odpowiedź udzielana na pytania zawarte w teście będzie wskazywać na brak wiarygodności informacji, tym czujniejszy musi być jej odbiorca, odbiorczyni. Nie zawsze „stara” informacja jest nieaktualna, nie zawsze autor, bez wysokich kwalifikacji w temacie napisze głupoty, nie zawsze tekst namawiający do czegoś nie jest godny uwagi... Ale im więcej dostrzegasz punktów budzących wątpliwości, tym większa zachowaj czujność i gotowość do kwestionowania prawdziwości czytanych lub słyszanych słów. W takim momencie odwołaj się do zasad krytycznego myślenia i oszacuj, czy mimo pewnych „niedociągnięć” można informację uznać za wiarygodną, czy lepiej przyjąć, że jest co najmniej nie w pełni prawdziwa, jeśli nie zmanipulowana czy wymyślona.

Test CRAAP to narzędzie, które powstało w Meriam Library, bibliotece działającej przy California State University w Chico. Czym jest CRAAP? Angielskie słowo crap (z jednym „a”) dosłownie oznacza m.in. bzdury i dziadostwo – jeśli chcesz się dowiedzieć, w jakich kontekstach najczęściej się go używa, zajrzyj do słownika. Czy twórcy narzędzia zastosowali je świadomie? Nie wiadomo. W każdym razie oficjalna nazwa pochodzi od pierwszych liter pięciu słów (w języku angielskim) wskazujących na ważne elementy analizy informacji: currency – aktualność, relevance – istotność, authority – pochodzenie, accuracy – szczegółowość, purpose – przeznaczenie.

Jak wykorzystać test CRAAP do sprawdzenia wiarygodności informacji? Odpowiadając na szereg pytań pogrupowanych w pięciu kategoriach. Im więcej razy pojawi się odpowiedź negatywna, tym większe prawdopodobieństwo, że informacja jest nieprawdziwa. Jakie to pytania? Sprawdź w tabelce prezentującej test CRAAP.

Krok 3. Podsumowanie

Po prezentacji uczniów nauczyciel prosi o podsumowanie pracy w ramach dyskusji z otwartymi pytaniami:

- Czego się dzisiaj nauczyliście?
- Czy należy wierzyć we wszystkie podane informacje?
- Czym jest krytyczne myślenie?
- Jakie są wnioski na przyszłe odnośnie do korzystanie z informacji podawanych w sieci?

Uwaga:

Jeśli uczniowie nie będą w stanie wskazać jakichkolwiek informacji o zmianach klimatu, warto odesłać ich na podane niżej strony:

- https://climate-pact.europa.eu/about/climate-change_pl
- <https://www.ipcc.ch/> + raporty IPCC
- <https://klimatyczneabc.uw.edu.pl/>
- <https://climate.nasa.gov/>
- <https://naukaoklimacie.pl/>

ZAŁĄCZNIK NR 1- PYTANIA TEST CRAAP

Uwaga:

Nauczyciel może wydrukować pytania z Załącznika 1 lub wyświetlić je na tablicy.

Po zakończonej analizie grupy mają maksymalnie minutę na prezentację wyników.

Test CRAAP¹

Currency - aktualność informacji	Kiedy informacja została opublikowana?
	Czy informacja (jeśli nie jest nowa) była aktualizowana?
	Czy linki (o ile są) umieszczone działają?
Relevance - istotność informacji względem Twoich potrzeb	Czy informacja w ogóle odnosi się do tematu, którym się zajmujesz, albo odpowiada na ważne dla Ciebie pytanie?
	Dla kogo informacja została przygotowana? Dla jakiej grupy docelowej?
	Czy informacja jest na adekwatnym do Twoich potrzeb poziomie? Czy nie jest zbyt ogólnikowa lub zbyt zaawansowana, szczegółowa?
	Czy przed podjęciem decyzji o skorzystaniu właśnie z tej informacji sprawdzałeś/sprawdzałaś inne źródła informacji?
Authority - pochodzenie informacji	Czy będziesz się czuć w porządku i komfortowo, podając publicznie, że korzystasz właśnie z tego źródła informacji?
	Kto jest autorem, wydawcą, źródłem lub sponsorem informacji?
	Jakie są referencje autora informacji? Z jaką organizacją, instytucją lub jakim innym podmiotem jest on związany?
	Czy autor ma odpowiednie kwalifikacje, aby pisać właśnie na ten temat?
	Czy przy informacji można znaleźć dane kontaktowe, np. nazwę wydawcy, adres e-mail itp.?
Accuracy - wiarygodność, prawdziwość i poprawność informacji	Czy adres serwisu WWW, w którym pojawiła się informacja, mówi coś o autorze albo nadawcy (np. URL kończy się na: com, edu, gov)?
	Skąd pochodzi informacja?
	Czy przekazywana informacja poparta jest dowodami?
	Czy informacja była recenzowana lub cytowana (dotyczy przede wszystkim prac naukowych)?
	Czy jesteś w stanie potwierdzić chociaż część z podanych wiadomości w innym źródle lub korzystając ze swojej własnej wiedzy?
	Czy język lub wymowa całej informacji wskazują na bezstronność i są pozbawione zabarwienia emocjonalnego?
Prurpose - przeznaczenie informacji, powód, dla którego powstała	Czy informacji znajdują się błędy ortograficzne, gramatyczne lub stylistyczne?
	Po co informacja została stworzona? Czy ma edukować, informować, zabawiać, namawiać?
	Czy autor lub osoba finansująca powstanie informacji jasno określili, jaki jest jej cel?
	Czy informacja jest przytoczeniem lub opisem faktów, przedstawia opinie, czy może ma charakter propagandowy?
	Czy punkt widzenia prezentowany w informacji sprawia wrażenie obiektywnego?
	Czy w informacji dostrzegasz elementy wskazujące na stronniczość i zajmowanie określonego stanowiska w sprawach związanych z polityką, religią, światopoglądem lub np. przedstawiające perspektywę tylko jednej instytucji lub osoby?